

Tegevuste detailne kirjeldus perioodil 25.03.2024–31.12.2025

TAT abikõlblikkuse periood algab 25.03.2024, mil alustati ettevalmistavate tegevustega. Tegevuskavas allpool kirjeldatud sisutegevused käivituvad seal nimetatud kuupäevadel.

Tegevus „Vanemaealisi väärtustavate hoiakute kujundamine ja aktiivsena vananemise toetamine“

1.1. Tervikvaate loomine vanemaealiste olukorrast ning lahenduste väljatöötamine ja katsetamine

Vananemisega ja vanusesõbraliku lähenemisviisiga on vaja arvestada kõigis riigi poliitikavaldkondades. Vanusesõbraliku ühiskonna loomine peaks toimuma avaliku, era- ja kolmanda sektori osapoolte koostöös, ent praegu tegutsevad vastutajad paljuski omaette, sidususe osas on veel palju arenguruumi. Nii riiklikul kui ka kohalikul tasandil on vaja strateegilist tervikvaadet vanemaealiste olukorrast Eestis. TAT raames töötatakse välja ühtne kontseptsioon, mis saab aluseks edasiste tegevuste planeerimisel, hõlmates tervikliku ülevaate loomist vanemaealiste olukorrast ja vajadustest. See võimaldab arendada ja rakendada vajalikke tegevusi ja meetmeid ning loob aluse koordineeritud ja tõhusale tegevusele, mille tulemuseks on vanemaealiste heaolu ja elukvaliteedi paranemine kogu ühiskonnas. Kontseptsiooni ettevalmistamisel on vaja pöörata eraldi tähelepanu ka võimalikele piirkondlikele erisustele. Sealhulgas hinnates, kas vanemaealiste tööturul kõrvale jäämisel ja seda soosivates tegurites esineb erisusi ning kas need vajaksid edasistes meetmetes sekkumistes erinevaid lähenemisi toetamaks piirkonniti ühtlasemat vanemaealiste hõives ja ühiskonnaelus osalemise suurendamist.

Vanemaealisi väärtustavate hoiakute kujundamiseks ja vanusega seotud eelarvamuste vähendamiseks ühiskonnas, sealhulgas tööandjate seas, on plaanis disainida ja katsetada meetmeid, mis aitaksid muuta vanemaealiste negatiivset kuvandit.

Enne meetmete väljatöötamist selgitatakse välja, millised on sekkumist vajavad olulised TAT sihtrühmade profiilid, millised on nende kogemused, hoiakud, soovid, vajadused ja takistused. See hõlmab erinevate vanemaealiste profiilide (nt pensionieas töötamist jätkata soovijad, töötud vahetult enne pensioniiga, hoolduskoormusega vanemaealised, vanemaealised uussisserändajad, üksi elavad vanemaealised jt.) kaardistamist, sh võetakse arvesse erisusi erinevatesse sotsiaalsetesse rühmadesse (nt naised, mehed, eri vanuses, rahvusest, erivajadusega) kuuluvate inimeste kogemustes, hoiakutes, soovides ja vajadustes. Toetavate tegevuste kujundamisel arvestatakse erisuste ja lähenemisviisidega, mille abil jõulisemalt toetada erinevates piirkondades vanemaealiste suuremat kaasamist tööturule ja ühiskonnaellu. Analüüsitakse olemasolevaid võimalusi ja takistusi, tutvutakse välisriikide hea praktikaga. See teave võimaldab täpsemalt sihitada mõjusaid sekkumisi probleemide lahendamiseks, teadlikkuse suurendamiseks ja hoiakute muutmiseks kindla profiiliga sihtrühmade hulgas. Samuti võimaldab saadav teave laiendada ja kohendada juba olemasolevaid meetmeid. Analüüsi tulemused võimaldavad näiteks luua sihtrühmale sobivaid teavitustegevusi, mis on tõhusad ja mõõdetava tulemusega.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 2024–2025
1	Kontseptsiooni koostamine	2024–2025	01.11.2024–01.03.2025
2	Innovaatiliste sekkumiste väljatöötamine, katsetamine ja juurutamine	2025–2029	01.03.2025–31.12.2025

1.2. Vanusesõbraliku ühiskonna põhimõtete rakendamise hindamisvahendi kasutamise toetamine

2024. aastal töötati Sotsiaalministeeriumi strateegilise partnerluse raames välja hindamisvahend KOV-ide vanusesõbralikkuse hindamiseks ning katsetati seda koostöös vanemaealiste nõukogudega¹.

Toetatakse vanusesõbraliku ühiskonna põhimõtete rakendamise hindamisvahendi kasutamist. Selleks korraldatakse koolitusi vanemaealiste nõukogudele ja teistele huvigruppidele hindamisvahendi kasutusele võtmiseks ning pakutakse tuge hindamisvahendi kasutamisel. Hindamisvahendi laialdane kasutamine soodustab vanemaealisi väärtustavate hoiakute kujunemist ja vanusega seotud eelarvamuste vähenemist ning toetab aktiivsena vananemist.

Samuti toetatakse vanemaealiste nõukogude tegutsemist ja soodustatakse vanusesõbralikkuse edendamist KOV-ides. Selleks korraldatakse koostöökohtumisi ja seminare/infopäevi.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 2024–2025
1	Hindamisvahendi kasutamise koolitused	2025	03.03.2025–31.12.2025
2	Toe pakkumine hindamisvahendi kasutamisel	2025–2029	03.03.2025–31.12.2025
3	Vanemaealiste nõukogude tegutsemise toetamine	2025–2029	01.01.2025–31.12.2025

¹ Vanemaealiste nõukogu on nõuandev organ, mis on tavaliselt loodud volikogu või vallavalitsuse juurde eesmärgiga pakkuda ekspertarvamusi ja soovitusi vanemaealiste poliitika ja programmide kohta. See võib koosneda vanemaealistest kogukonnaliikmetest, sotsiaaltöötajatest, tervishoiutöötajatest ja teistest asjatundjatest, kes aitavad kujundada ja hinnata KOV-ide või teiste institutsioonide vanemaealistele suunatud tegevusi.